

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу Наумчук Катерини Миколаївни
на тему: “Механізм державної антикорупційної політики в забезпеченні
економічної безпеки України”,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування
(галузь знань 28 – публічне управління та адміністрування)

*Актуальність теми дисертаційної роботи та
її зв’язок з напрямками науково-дослідних робіт*

Забезпечення економічної безпеки є важливим і проблемним питанням розвитку будь-якої держави, яке сьогодні зумовлене значними змінами у глобалізаційному середовищі, де протидія корупції набуває національного значення. Корупція є реальною загрозою демократичному ладу суспільства, порушує порядок і соціальну справедливість між різними верствами населення. У різних державах проблема корупції та боротьби з нею визначається рівнем суспільного усвідомлення цих питань. Від ефективності проведення державної антикорупційної політики залежать рівні економічної свободи, безпеки та стабільності країни. У роботі наголошується на важливості мінімізації інформаційних протиріч антикорупційного законодавства, що сприятиме дотриманню балансу між державними органами влади та громадським суспільством. Саме інформаційний сегмент надає уяву про результативність антикорупційної політики, ефективність відповідних дій органів державної влади, демонструє відкритість і прозорість у прийнятті управлінських рішень.

Тому, дослідження К.М. Наумчук на тему: “Механізм державної антикорупційної політики в забезпеченні економічної безпеки України” є актуальним, спрямованим на вирішення важливого наукового завдання та має вагоме значення для галузі знань 28 – публічне управління та адміністрування,

спеціальність 281 – публічне управління та адміністрування.

Дисертаційна робота виконана згідно плану науково-дослідних робіт Державного університету “Житомирська політехніка” за темою “Забезпечення економічної безпеки територіальних виробничих комплексів” (номер державної реєстрації 0120U103443), де авторкою сформовані положення щодо вдосконалення антикорупційної політики щодо підтримки територіальних виробничих комплексів України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації, їх достовірність, академічна доброчесність та повнота висвітлення

Дисертанткою логічно обґрунтовано теоретичні положення та розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення механізму державної антикорупційної політики в забезпеченні економічної безпеки України.

Для досягнення зазначеної мети авторкою у роботі послідовно вирішені наступні поставлені завдання: дослідити історичні аспекти розвитку корупції та становлення антикорупційної політики різних часів і народів; проаналізувати основні наукові підходи до визначення сутності корупції, чинників, які впливають на її розвиток; уточнити соціальний аспект прояву корупційного явища, як загрози національній безпеці країни; узагальнити вплив євроінтеграційного процесу України на формування механізму державної антикорупційної політики; проаналізувати вплив корупції на розвиток економічної безпеки держави; оцінити існуючі проблеми державної антикорупційної політики через оцінку позицій України у міжнародних рейтингах; розробити рекомендації з удосконалення механізмів державної антикорупційної політики в забезпеченні економічної безпеки України.

Ґрунтовність, логічність та достовірність отриманих наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується значним списком використаних джерел та авторських публікацій за темою дисертації.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна роботи полягає у виявленні та вирішенні існуючих проблем, що потребує вдосконалення механізму державної антикорупційної політики в забезпеченні економічної безпеки України. До найбільш вагомих положень наукової новизни можна віднести:

– удосконалення підходів до виміру корупції (соціального, політико-економічного, кримінологічного та кримінально-правового аспектів), як об'єкту державної антикорупційної політики на основі методу аналізу з виділенням окремих властивостей і зв'язків, що дозволяє розглядати корупційне явище як сукупність окремих підсистем, які взаємодію між собою для вибору оптимального способу діагностики та виміру корупції з метою її усунення;

– удосконалення механізму інформаційного забезпечення (шляхом розвитку системи електронного урядування, розширення контролю щодо декларування діяльності суб'єктів, які виконують функції у сфері публічного управління через запровадження моніторингу видатків) та механізму соціально-психологічного впливу (шляхом обґрунтування пропозицій з антикорупційного виховання соціуму на основі міжнародного досвіду з метою формування загальної системи нетерпимості до корупції у суспільстві; розроблення та впровадження стандартів суспільного добробуту; забезпечення траєкторії професійного та культурного розвитку посадових осіб, які виконують функції у сфері публічного управління; формування колективної соціальної відповідальності щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства) в сфері державної антикорупційної політики в забезпеченні економічної безпеки України;

– викладення теоретичних положень формування та реалізації державної антикорупційної політики через обґрунтування змісту та властивостей, які загрожують економічній безпеці України, ідентифікацію поняття “механізм державної антикорупційної політики в забезпеченні економічної безпеки” та визначення сфери впливу корупції на економічну безпеку (погіршення позицій в міжнародних рейтингах, розвиток тіньової економіки, зниження іміджу

країни);

– уточнення сутності поняття “механізму державної антикорупційної політики в забезпеченні економічної безпеки”, як комплексу заходів, спрямованих на розробку і постійну реалізацію різнобічних рішень з дотримання основ конституційного ладу, збереження й оновлення процесу суспільного відтворення з метою захисту національних економічних інтересів від загроз внутрішнього та зовнішнього середовища;

– визначення негативного впливу корупції на економічну безпеку держави з урахуванням процесу інтеграції та глобалізації шляхом виявлення основних економічних небезпек, які знижують рівень економічної привабливості країни, взаємозв'язку між корупцією та економічним зростанням із зниженням його впливу, зниження рівня тіньової економіки через впровадження державних програм підтримки малого та середнього бізнесу; а також впливу євроінтеграційного процесу, як чинника трансформації механізму державної антикорупційної політики у забезпеченні економічної безпеки України, зокрема в частині нових завдань розвитку державного управління та дотримання основних принципів Вашингтонського договору, врахування системного підходу взаємодії Європейського Союзу й України, гармонізації параметрів їх розвитку.

Значення результатів для науки і практики

Проведене Наумчук К.М. дослідження має важливе теоретичне та прикладне значення. Застосування запропонованих авторкою рекомендацій сприятиме підвищенню рівня ефективності реалізації механізму державної антикорупційної політики в забезпеченні економічної безпеки України. Прикладне значення дисертаційної роботи підтверджується довідками про впровадження результатів у діяльності Державного університету “Житомирська політехніка” (довідка від 21.01.2021 р. № 44-01.00/214), комунального підприємства “Об’єднана дирекція кінотеатрів міста” Житомирської міської ради (довідка від 08.07.2021 р. № 42), Брусилівської селищної ради Житомирської області (довідка від 09.07.2021 р. № 04-26/1472).

Повнота висвітлених наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Результати дослідження опубліковані у 13 працях, загальним обсягом 4,19 д.а., у тому числі: 4 – у наукових фахових виданнях України, які входять до міжнародних наукометричних баз, 1 – у періодичних наукових виданнях держав Європейського Союзу; 8 – тез доповідей у матеріалах міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій. Особисто здобувачці належить 2,87 друк. арк.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Попри перераховані позитивні моменти дисертація К.М. Наумчук не позбавлена певних дискусійних положень, зокрема:

1. У підрозділі 1.3 зазначено, що “корупція є не просто соціальним, але й психологічним явищем в суспільстві. ... Важливо дослідити феномен корупції з позиції соціально-психологічного підходу”. Проте, далі в тексті уваги більше приділено соціальним аспектам прояву корупції у процесі реалізації державної антикорупційної політики, її негативним проявам, з авторським висновком, що “корупція є соціальним феноменом”. Разом з цим, на наш погляд, бажано було б більш чіткіше розкрити і психологічну складову даної проблеми.

2. У науковій новизні зазначено: “удосконалено механізм соціально-психологічного впливу в сфері державної антикорупційної політики в забезпеченні економічної безпеки України”. Проте, у роботі бажано було б більш чіткіше розкрити шляхи “антикорупційного виховання соціуму”.

3. У підрозділі 2.1 наведено аналіз зарубіжного досвіду, зокрема Данії та Новій Зеландії, щодо формування антикорупційної моделі, яка сприяє економічному зростанню країни. Однак, вважаємо, що робота значно б виграла, якби містила практики реалізації антикорупційної політики у сусідніх до України держав.

4. На рис. 2.6 представлено схему впливу корупції на процес економічного зростання країни, втім авторкою не вказані можливі загрози.

5. У дисертації наголошено на впливі євроінтеграційного процесу, а саме – на зміни українського антикорупційного законодавства, втім не надано чіткої авторської позиції (оцінки) складності цього процесу.

Разом з тим, висловлені зауваження та рекомендації носять переважно дискусійний характер і не знижують загалом високий теоретико-методологічний рівень представленої дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Наумчук Катерини Миколаївни на тему “Механізм державної антикорупційної політики в забезпеченні економічної безпеки України”, представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є завершеним самостійним дослідженням, містить нові науково обґрунтовані теоретико-прикладні результати щодо забезпечення економічної безпеки. За змістовними та формальними ознаками дисертаційна робота відповідає вимогам “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 06.03.2019 р. №167, а її авторка – Наумчук Катерина Миколаївна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування галузі знань 28 – публічне управління та адміністрування.

професор кафедри регіональної політики
ННІ публічного управління та державної служби
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, д.держ.упр., доцент

Н.В. Васильєва

